

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคร
สอบ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒

๑. ความพิสดารว่า เมื่อพระพุทธเจ้ายังมีได้ทรงอุบัติแล้วนั้นแล ได้มีบ้านพราหมณ์ ๒ หมู่บ้าน คืออุปติสสคาม ๑ โกลิตคาม ๑ (อยู่)ไม่ไกลจาก กรุงราชคฤห์นัก ฯ ใน ๒ หมู่บ้านนั้น ในวันที่นางพราหมณีนามว่าสารีใน อุปติสสคามตั้งครรภ์นั้นแล แม้นางพราหมณีนามว่าโมคคัลลี ในโกลิตคาม ก็ตั้งครรภ์ด้วย ฯ เล่ากันมาว่า ทั้ง ๒ ตระกูลนั้น ได้เป็นสหayaเกี่ยวพันสืบเนื่อง ถึงกันมาถึง ๗ ชั่วเครือสกุลทีเดียว ฯ พราหมณ์ผู้สามีได้ให้ปิจัยเครื่องบริหาร ครรภ์ แก่นางพราหมณ์ทั้ง ๒ นางนั้น ในวันเดียวกันเหมือนกัน ฯ ล่วงไปได้ ๑๐ เดือน ทั้ง ๒ นางนั้น ก็คลอดบุตร ฯ ในวันตั้งชื่อ พวกญาติตั้งชื่อบุตร ของนางสารีพราหมณ์ว่า อุปติสสะ เพราะเป็นลูกชายของตระกูลนายบ้าน ในอุปติสสคาม ตั้งชื่อบุตรของนางโมคคัลลีพราหมณ์นอกนี้ว่า โกลิตะเพราะ เป็นลูกชายของตระกูลนายบ้านในโกลิตคาม ฯ เด็กทั้ง ๒ คนนั้น เจริญเติบโต แล้ว ได้ถึงฝั่ง(ความสำเร็จ)แห่งศีลปะทุกแขนง ฯ ในเวลาไปแม่น้ำหรือสวน เพื่อประสงค์จะเล่น อุปติสสมานพ มีเสลี่ยงทองคำ ๕๐๐ เป็นเครื่องแห่แหน (บริวาร) โกลิตมานพ มีรถเทียมด้วยม้าอาชาไนย ๕๐๐ เป็นเครื่องแห่แหน (บริวาร) ฯ ชน ทั้ง ๒ คน มีมานพเป็นบริวารคนละ ๕๐๐ ฯ

๒. ก็ ในกรุงราชคฤห์ มีมหรสพบนยอดเขา(ประจำ)ทุกปี ฯ พวกญาติ ได้ผูกเตียงซ้อนกันในที่เดียวกันนั้นแล เพื่อกุมารแม่ทั้ง ๒ นั้น ฯ แม่ทั้ง ๒ กุมาร ก็นั่งดูมหรสพร่วมกัน ย่อมหัวเราะในฐานะอันควรหัวเราะ ย่อมถึงความ สดใจ ในฐานะควรสดใจ (หรือ) ย่อมให้(ตก)รางวัด ในฐานะอันควร เพื่อตกรางวัด ฯ วันหนึ่ง เมื่อกุมารทั้ง ๒ เหล่านั้น ชมมหรสพโดยทำนองนี้ การหัวเราะเป็นฐานะอันควรหัวเราะ ความสดใจในฐานะอันควรสดใจหรือ การตกรางวัด ในฐานะที่ควรเพื่อตกรางวัด มิได้มีแล้วเหมือนในวันก่อน ฯ

เพราะญาณถึงความแก่กล้าแล้ว ๆ ก็ ทั้ง ๒ คน คิดกันอย่างนี้ว่า จะมีอะไรเล่า
ที่น่าดูในการนี้ คนแม่ทั้งหมดนี้ เมื่อยังไม่ถึง ๑๐๐ ปีเลย ก็จักถึงความเป็น
สภาพที่หาบัญญัติไม่ได้ ก็ การที่เราทั้ง ๒ แสวงหาโมกษธรรม(ธรรมเครื่อง
หลุดพ้น) ชนิดเอก จึงควร(แท้) ดังนี้แล้ว จึงกำหนดถือเอาเป็นอารมณ์นั่งอยู่
แล้ว ๆ ลำดับนั้น โกลิตะจึงพูดกับอุปติสสะว่า อุปติสสะ เพื่อนรัก ไฉนท่าน
จึงไม่หวั่นระรื่นเรงเหมือนในวันอื่น ๆ เล่า บัดนี้(เวลานี้) ท่าน (ดูจะ) เป็นคน
ค่อนข้างมีใจไม่เบิกบาน อะไรหรือที่ท่านกำหนดได้ ๆ อุปติสสะนั้นกล่าวว่า
โกลิตะ เพื่อนรัก เรา เป็นผู้นั่งคิดถึงเหตุนี้ว่า ในการดูของคนเหล่านี้สาระไม่มี
เลย(หาสาระไม่ได้เลย) การดูนั้น ไร้ประโยชน์ การที่เราแสวงหาโมกษธรรม
เพื่อตน สมควร(อย่างยิ่ง) ก็ ท่านเล่า เพราะเหตุไร จึง(ดู)เป็นผู้ไม่เบิกบาน
(เช่นกัน) ๆ แม้โกลิตะนั้น ก็บอกอย่างนั้นเหมือนกัน ๆ ลำดับนั้นอุปติสสะ
ทราบ ความที่โกลิตะนั้นเป็นผู้มีอัธยาศัยเช่นเดียวกันกับตน จึงกล่าวว่า
เพื่อนรัก เราทั้ง ๒ คิดกันดีแล้ว ก็ การที่เราแสวงหาโมกษธรรม สมควร
อันธรรมาผู้กำลังแสวงหา ได้การบรรพชาสักอย่างหนึ่ง จึงควร พวกเรา
จะบรรพชาในสำนักของใคร ๆ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕

แปล ไทยเป็นมคร

๑. อนุปฺปนเนยว หิ พุทฺเธ ราชคโธ อวิทุเร อุปติสฺสคามา
จ โกลิตคามา จาติ เทว พฺราหฺมณคามา อเหตุํ ๑ เตสุ อุปติสฺสคาม
สาริยา นาม พฺราหฺมณิยา คพฺภสฺส ปติฏฺฐิตทิวเสยว โกลิตคาม โมคคฺคฺคฺคฺคฺค
นาม พฺราหฺมณิยาปิ คพฺภโก ปติฏฺฐहि ๑ ตานิ กิร เทวปี กุลานิ ยาว
สत्ตมา กุลปรีวญฺญา อาพทฺธปฏฺฐิตทิวสหายกาเนว ๑ ตาสํ ทวีนฺนปี
เอกทิวสเมว คพฺภปรีหาริ อทฺถํ ๑ ตา อุโภปี ทสมาสจฺเจน ปุตฺเต
วิชัยิสุ ๑ นามคฺคหทิวเส สาริยา พฺราหฺมณิยา ปุตฺตสฺส อุปติสฺสคามเก
เชฏฺฐกุลสฺส ปุตฺตตฺตา อุปติสฺสโสติ นามํ อทฺถํ ๑ อิตฺตสฺส โกลิตคาม
เชฏฺฐกุลสฺส ปุตฺตตฺตา โกลิตคฺคิ นามํ อทฺถํ ๑ เต อุโภปี วุฑฺฒินนฺวาย
สพฺพลิปฺปานิ ปาริ อทฺถํ ๑ อุปติสฺสมานวสฺส กิพฺนตฺถาย นทึ วา
อุยฺยานํ วา คมนกาเล ปณฺจ สุวณฺณสิวิกาสตานิ ปรีวารานิ โหนติ
โกลิตมานวสฺส ปณฺจ อาชณฺณรตฺตานิ ๑ เทวปี ชนา ปณฺจปณฺจมานวสฺส
-ปรีวาริ โหนติ ๑

๒. ราชคเห จ อนุสํวณฺเร ภิรคฺคสมชฺโช นาม โหติ ๑ เตสํ
ทวีนฺนปี เอกญฺจเนยว มณฺจาติมณฺจํ พนฺชนติ ๑ เทวปี เอกโตว นิสิตฺตวา
สมชฺชํ ปสฺสนฺตา หสฺสิตพฺพุทฺธาน เสนฺติ สํเวคญฺจเน สํเวคํ อาปชฺชนติ
ทายํ ทาตุํ ยุตฺตญฺจเน ทายํ เทนฺติ ๑ เตสํ อิมินา นิยามน เอกทิวสํ สมชฺชํ
ปสฺสนฺตานํ ปรีปากคตฺตฺตา ฌานสฺส ปุริมทิวเสสุ วีย หสฺสิตพฺพุทฺธาน
หาโส วา สํเวคญฺจเน สํเวโค วา ทายํ ทาตุํ ยุตฺตญฺจเน ทายํ วา นาโหสิ ๑
เทว ปน ชนา เอวํ จินฺตยิสุ กิเ อตฺถ โอโธเกตพฺพํ อตฺถิ สพฺเพปิเม
อปฺปตฺเต วสฺสสเท อปณฺณตฺติกภาวํ คมิสฺสนฺติ อมฺเหหิ ปน เอกํ โมกฺขมฺมํ
ปรีเยสฺสิตุํ วญฺญตฺติ อารมฺมณํ คเหตุวา นิสิตฺตํ ๑ ตโต โกลิต อุปติสฺสํ อาห

สมม อุปติสฺส ตฺวํ น อณฺเณสุ ทิวเสสุ วย หฏฺฐปหฺภูโจ อิทานิ
 อนตฺตมนธาตุโกสิ กิณฺเต สลฺลทกฺขิตฺตํ ๑ โส อาห สมม โกสิตฺเต เตเตสํ
 โอโลกเน สาโร นตฺติ นีรตฺตกเมตํ อตฺตโน โมกฺขธมฺมํ กเวสิตฺถํ ๑ วฏฺฐตีติ
 อิทํ จินฺตยนฺโต นิสินฺโนมฺหิ ตฺวํ ปน กสฺมา อนตฺตมนโนสํติ ๑ โสปี ตเถวาท ๑
 อตฺตส อตฺตนา สทฺธิ เอกชฺฌาสยตํ ฌตฺวา อุปติสฺสโส อาห สมม อมฺหากํ
 อุกฺกิณฺนํปี สฺวจินฺตํ โมกฺขธมฺมํ ปน กเวสิตฺถํ ๑ วฏฺฐตีติ กเวสนฺเตหิ นาม เอกํ
 ปพฺพชฺชํ สทฺธิ ๑ วฏฺฐตีติ กสฺส สนฺติเก ปพฺพชามาติ ๑